

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om EU:s framtid: Fördelar för medborgarna och respekt för de europeiska värdena

(förberedande yttrande på begäran av det rumänska ordförandeskapet)

(2019/C 228/08)

Föredragande: **Mihai IVAȘCU**

Medföredragande: **Stéphane BUFFETAUT**

Remiss	Rumänska rådsordförandeskapet, 20.9.2018
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig underkommitté	Underkommittén om "EU:s framtid: Fördelar för medborgarna och respekt för de europeiska värdena"
Antagande vid plenarsessionen	20.3.2019
Plenarsession nr	542
Resultat av omröstningen	147/6/9
(för/emot/nedlagda röster)	

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Mer än 60 år efter att Romfördraget skrevs under förväntas medlemsstaterna inta en politisk ståndpunkt om EU:s framtid i Sibiu i maj 2019.

1.2 Människans värdighet och mänskliga rättigheter, demokrati, frihet, social rättvisa, jämlikhet, maktindelning och rättsstatsprincipen är de värden som EU bygger på. De måste fortsatt vara icke förhandlingsbara och utgöra utgångspunkten för reformen av EU och det politiska beslutet i Sibiu.

1.3 Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna är ett av de viktigaste dokumenten i fråga om att garantera våra medborgares rättigheter. Stora politiska beslut, t.ex. förbättringen av fördragen, måste ta hänsyn till detta dokument och införliva det i den nya texten.

1.4 Det europeiska projektet har fört med sig den längsta fredsperioden i kontinentens historia, skapat en region med välstånd och social utveckling utan motstycke, underlättat fri rörlighet för människor, varor och tjänster och skapat den största inre marknaden i världen. Allt detta garanterar att de europeiska medborgarna har en väsentligt högre levnadsstandard och social välfärd och fler möjligheter jämfört med större delen av världen.

1.5 Dessa och andra fördelar tas ibland för givna eller tonas ned av populistiska och euroskeptiska rörelser. Man får inte glömma att vi tack vare EU åtnjuter

- fri rörlighet för personer, varor, kapital och tjänster,
- världens största inre marknad,
- ökad ekonomisk sammanlänkning och fri och friktionsfri handel,
- gemensamma handelsavtal som förhandlas fram med utgångspunkt i en styrkeposition för alla medlemsstater,
- en högkvalitativ och förbättrad social välfärd med ledning av den europeiska pelaren för sociala rättigheter,
- den europeiska sociala modellen,

- ökat samarbete inom underrättelseverksamhet, militära frågor och upprätthållande av lagen,
- bättre miljöstandarder, luft- och vattenkvalitet,
- skydd av medborgarnas grundläggande rätt till personlig integritet i den digitala miljön,
- förbättrade hälso- och säkerhetsstandarder,
- ömsesidiga hälso- och sjukvårdssystem i hela unionen,
- regler och strategier mot diskriminering, särskilt när det gäller minoriteter och kvinnor,
- utomordentliga utbildningsmöjligheter på grundval av sådana utbytesprogram som Erasmus+,
- etc.

1.6 EU måste agera för att öka konvergensen mellan regioner och/eller medlemsstater. En uppåtgående konvergens i levnads- och arbetsvillkoren som grundar sig på hållbar tillväxt är av största vikt om man vill förbättra den inre marknads funktion och minska ojämlikhet, fattigdom och social utestängning.

1.7 EU:s medborgare måste på nytt inse att agerande på EU-nivå inte innebär att länderna måste ge upp den nationella politiken – det innebär snarare att bättre resultat kan uppnås för vissa projekt när besluten fattas tillsammans. Jämlika regler och lika möjligheter för alla medlemsstater och medborgare får aldrig vara förhandlingsbara, och den europeiska metoden måste säkerställa frihet och suveränitet i en globaliserad värld.

1.8 Införandet av euron bör vara en prioritet vid EU:s uppbyggnad eftersom euroområdet inte kan nå sin fulla potential förrän alla medlemsstater har anslutit sig. Tillsammans med en stark ekonomisk och monetär union kan den uppgraderade europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) spela en viktigare roll för att uppnå politisk ansvarighet och stärkt finanspolitiskt ansvar. Dessutom måste EU:s medlemsstater vidta skyndsamma och kraftfulla åtgärder för att göra unionen mer motståndskraftig, om en ny ekonomisk och finansiell kris skulle inträffa.

1.9 I en värld i ständig förändring anser EESK att betydande investeringar i forskning och utveckling, utbud av färdigheter och infrastruktur behövs för att EU ska kunna öka sina konkurrensfördelar. Europa måste ta itu med den utmaning som en krympande och åldrande befolkning innebär, eftersom detta påverkar utbudet av arbetskraft. Migrationspolitiken måste dock åtföljas av en kraftfull politik för mottagande och integration så att man undviker enorma sociala och samhällsliga svårigheter. För att EU ska kunna förbli konkurrenskraftigt måste det åtgärda bristen på arbetskraft och bristen på färdigheter. Europa behöver en väl förvaltd migrationspolitik för att förbereda arbetskraften för de färdigheter som krävs enligt den nya tekniken, samtidigt som man stöder företagens tillväxt och utveckling. Europeiska arbetstagare måste ges tillgång till program för utbildning, omskolning, kompetensutveckling och livslångt lärande för att fullt ut kunna dra nytta av den tekniska utvecklingen.

1.10 Under de senaste åren har protektionistiska strömningar växt fram, och det finns en överhängande risk för handelskrig. EESK anser att EU bör fortsätta att främja fri, rättvis och hållbar handel i ett multilateralt system och handelsavtal som respekterar sociala rättigheter, konsumenträttigheter och miljömässiga rättigheter, samtidigt som de hjälper företagen att växa och utvecklas. Protektionism skulle inte gynna medborgarna. Vidare har EU en viktig roll att spela när det gäller reformen av Världshandelsorganisationen.

1.11 Sund ekonomisk tillväxt måste förverkligas i kombination med en stabil social dimension, och den europeiska pelaren för sociala rättigheter är en av de främsta drivkrafterna för social sammanhållning. Genomförandet av den på nationell nivå bör påskyndas och samtliga relevanta organisationer i det civila samhället bör göras delaktiga. Arbetsmarknadens parter och andra organisationer i det civila samhället är viktiga aktörer i det europeiska demokratiska projektet.

1.12 EESK anser att alla EU-medborgare bör ges lika möjligheter och behandlas lika på arbetsmarknaden. Samtidigt som rättvis rörlighet uppmuntras bör medborgarna också ha tillgång till arbetstillfällen av god kvalitet och en rimlig levnadsstandard där de bor för att undvika kompetensflykt och social dumpning.

1.13 Klimatförändringarna och miljöfrågorna är av allt större intresse för EU:s medborgare. Flera EESK-yttranden har visat att Europa kan och måste uppnå resultat när det gäller genomförandet av hållbarhetsmålen. Det är också viktigt att respektera de åtaganden som gjorts i de olika avtalen om klimat, biologisk mångfald och vatten. EU kan driva på den ekologiska omställningen samtidigt som man värnar om social sammanhållning och inkludering av alla, mot bakgrund av en rättvis övergång.

1.14 EESK anser att aktiva program som underlättar utbildning för unga och deras deltagande på arbetsmarknaden spelar en viktig roll för EU:s framtid. Program som Erasmus+ måste främjas i syfte att utrusta unga med kunskaper, färdigheter och kompetenser. EESK anser att man vid sidan av dessa omedelbart måste ta fram andra liknande program, till stöd för personer med mindre ekonomiska resurser. Det är av största vikt att öka medvetenheten om dessa program bland medborgarna och att samtidigt alltid uppmärksamma den direkta fördel som EU-medlemskapet ger. Dessutom kan och bör bl.a. Erasmus+ användas för att uppnå kvalitetssäkring i den högre utbildningen i Afrika för att ge unga människor på båda kontinenterna kunskaper, färdigheter och kompetens.

1.15 De externa säkerhetsutmaningarna har ökat väsentligt, men de uppfattas på olika sätt av de olika medlemsstaterna som avsätter olika ekonomiska resurser och har olika åsikter om användningen av militär makt. EESK anser att EU måste ge gemensamma och samordnade svar och därigenom visa våra medborgare att vi kan tillhandahålla säkerhet i praktiken. Lika viktigt för medborgarnas säkerhet är åtgärder som förhindrar it-brottslighet i den nya digitala miljön.

1.16 Den svåra situationen för tusentals migranter som flyr från konflikter och fattigdom genom att sätta sina liv på spel för att korsa Medelhavet har varit chockerande. De politiska sidoeffekterna har skapat intrycket att EU inte kan hantera sådana kriser. EESK välkomnar kommissionens plan för en balanserad, övergripande och gemensam migrationspolitik som kommer att hjälpa EU att ta tillvara de möjligheter som migrationen skapar och samtidigt ta itu med utmaningarna.

1.17 EU-medborgare tar ofta de positiva effekterna av EU för givna eller associerar dem med nationella regeringar, samtidigt som många problem skylls på EU:s institutioner. EESK anser att detta beror på otillräcklig kommunikation om vad EU-medlemskapet ger medborgarna. EU och medlemsstaterna bör därför göra mycket större ansträngningar för att bättre kommunicera om europeisk politik och europeiska mål.

1.18 Vägen framåt innebär att mer medel måste avsättas till kommunikation och att samtliga tillgängliga kanaler används: EU:s kanaler och de nationella kanalerna, men också arbetsmarknadens parter och andra representativa organ i det organiserade civila samhället. Medborgarna måste alltid informeras om de fördelar som följer av EU-medlemskapet, och påminnas om hur livet såg ut före unionen – krig, konflikter och ekonomiska svårigheter.

1.19 För att komma nära medborgarna måste EU kontinuerligt lyssna på och förstå vilka européernas viktigaste förväntningar är och försöka uppnå resultat som överensstämmer med dessa. EESK efterlyser följaktligen att kommunikations- och samarbetsplattformar och offentliga samråd bör främjas och användas så ofta som möjligt och att dessa bör inbegripa alla medlemsstater.

1.20 Att bekämpa falska nyheter utgör en annan viktig utmaning i en värld där felaktig information, desinformation och skadlig information är en växande trend. EESK efterlyser därför gemensamma och kraftfulla åtgärder för att öka människors analysförmåga och samtidigt värna om yttrandefriheten, förhindra spridning av falska nyheter och skapa verktyg för granskning och kontroll av fakta.

2. Inledning

2.1 "Unionen ska ha som mål att främja freden, sina värden och folkens välfärd" enligt artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen. Europeiska unionen började som ett projekt som hade som mål att trygga freden och som har utvecklats till den största inre marknaden i världen, med fri rörlighet för kapital, produkter och tjänster och, framför allt, fri rörlighet för medborgarna. Denna dröm uppstod ur askan efter två världskrig, och har borgat för utveckling på hela kontinenten och fört med sig den längsta perioden av fred i kontinentens historia.

2.2 Nu, 2019, under ett år med val till Europaparlamentet och avgörande förändringar för unionen, måste alla europeiska aktörer visa prov på sin beslutsamhet att säkerställa enhet, välstånd och välbefinnande för våra medborgare genom att försvara demokratin, de mänskliga rättigheterna, maktindelningen, rättsstatsprincipen och den europeiska sociala modellen ⁽¹⁾.

2.3 I Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ⁽²⁾ fastställs vissa politiska, sociala och ekonomiska rättigheter för medborgarna i hela EU. Stadgan ratificerades år 2000 och då tillfördes en viktig del som ditintills saknats i fördragen: en skyldighet för EU att agera och lagstifta i enlighet med de rättigheter och värden som beskrivs i stadgans sju kapitel: värdighet, friheter, jämlikhet, solidaritet, medborgarnas rättigheter, rättskipning och allmänna bestämmelser.

2.4 Även om fördelarna för EU-medborgarna är obestridliga verkar många tyvärr vara omedvetna om dem eller till och med ifrågasätta dem, och under de senaste åren har vi upplevt ökande spänningar inom medlemsstater och olika åsikter om vägen framåt. Detta har naturligtvis lett till frågor såsom: Hur bör EU se ut i framtiden? Bör vi göra mer eller mindre tillsammans? Var bör balansen ligga mellan olika samarbetsprojekt som medlemsstaterna är redo att godta? Olika politiska krafter, inte minst inom de medlemsstater som skapade EU, ifrågasätter riktningen, styrningen och t.o.m. principen om europeisk integration.

2.5 Denna politiska vändpunkt sammanfaller med ett ökat förtroende för EU ⁽³⁾ efter en lång trend av misstro mot det sätt på vilket EU-institutionerna agerar. Den senaste tidens utmaningar har, oavsett om det handlar om den finansiella krisen, krisen i euroområdet, situationen med migrationen eller brexit, visat hur sårbara EU-institutionerna är för skuldbeläggning. EU-skeptiska rörelser har utnyttjat den senaste tidens händelser för att driva sin agenda oavsett om EU gjort fel eller inte. Populistiska politiska partier som kommit till makten i flera medlemsstater har ifrågasatt fördelarna med EU eller tillhandahållit felaktig information om unionen.

3. Fördelar för EU-medborgarna

3.1 Ekonomisk sammanlänkning, ökat socialt och politiskt samarbete och fri rörlighet har röjt undan krigets spöke i Europa, och vi åtnjuter den längsta perioden av fred i kontinentens historia.

3.2 Den europeiska inre marknaden har möjliggjort fri och friktionsfri handel mellan medlemsstaterna och bidragit till ekonomiskt välstånd, välfärd och bland de bästa levnadsstandarderna i världen. Detta har dock inte undanröjt de sociala och territoriella klyftorna.

3.3 Som enskilt ekonomiskt område har EU blivit en mycket inflytelserik aktör på det internationella planet, och har kunnat förhandla fram strategiska handelsavtal och påverka den ekonomiska politiken på global nivå. Arbetsstillfällen skapas tack vare ökad konnektivitet och minskade driftskostnader för företag.

3.4 Fri rörlighet för medborgare i hela EU har bidragit till att undanröja misstron mellan nationer och öppnat upp otaliga utbildnings- och yrkesmöjligheter. En medborgare kan arbeta, leva eller gå i pension i vilken medlemsstat som helst. Det är inte ovanligt att stöta på t.ex. en rumän som har studerat i Förenade kungariket, arbetar i Belgien och bor i Nederländerna.

3.5 Medborgarna gynnas också av att det skapas ett område med frihet, säkerhet och rättvisa där de europeiska nationerna har en form av ömsesidigt skydd. EU skapar en nivå av säkerhet som ger lokala underrättelsetjänster och brottsbekämpande myndigheter tillgång till bättre uppgiftsutbyte och resurser.

3.6 Sedan starten har EU i alla dess former arbetat för att förbättra miljön. T.ex. har luft- och vattenkvaliteten på hela kontinenten förbättrats kraftigt sedan 1950-talet tack vare samordning av insatser och reglering på EU-nivå.

3.7 I den digitala tidsåldern åtnjuter den personliga integriteten en hög grad av skydd i EU, sedan den allmänna dataskyddsförordningen nyligen antogs. Det är en av de mest robusta lagarna om skydd av personuppgifter i världen och skyddar medborgarnas grundläggande rätt till personlig integritet.

3.8 EU har en av världens strängaste ordningar för produkt- och livsmedelssäkerhet. De nationella myndigheterna skickar information om farliga produkter som upptäcks på marknaden till systemet för snabbt informationsutbyte om andra farliga produkter än livsmedel. EU har också åtagit sig att upptäcka osäkra produkter innan de säljs till konsumenterna. I EU måste arbetsgivarna garantera hälsa och säkerhet för de anställda i alla delar av arbetet.

⁽¹⁾ EUT C 110, 22.3.2019, s. 1.

⁽²⁾ EUT C 326, 26.10.2012, s. 391.

⁽³⁾ Europaparlamentets pressmeddelande, 23.5.2018.

3.9 EU:s medborgare åtnjuter ömsesidig hälso- och sjukvård när de befinner sig i någon av EU:s medlemsstater. Dessa rättigheter gäller oavsett om de för tillfället är på semester eller studerar utomlands, vistas stadigvarande i ett annat EU-land eller reser till en annan EU-medlemsstat för att få medicinsk behandling.

3.10 Alla EU-medborgare har rätt att rösta och kandidera i val till Europaparlamentet och/eller i kommunala val i det EU-land där de bor, på samma villkor som medborgarna i det landet. Dessutom har EU-medborgare rätt till rekrytering på samma villkor som medborgarna i det land där de söker arbete och kan inte uppmanas att uppfylla några ytterligare krav.

3.11 Som EU-medborgare kan man snabbt och enkelt registrera företag och öppna filialer till ett befintligt EU-baserat företag i vilket EU-land som helst, Island, Norge eller Liechtenstein. Det finns många olika EU-fonder och initiativ tillgängliga för att stödja uppstarts-företag och små och medelstora företag.

3.12 Den europeiska sociala modellen bidrar till att förbättra levnads- och arbetsvillkoren för en stor del av EU:s befolkning. Införandet nyligen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter syftar till att ytterligare förbättra detta.

3.13 EU står i främsta ledet när det handlar om att främja lika ekonomiskt oberoende för kvinnor och män. Unionen strävar kontinuerligt efter att göra framsteg när det gäller jämställdhet, motverka lönekliffor och inrätta ändamålsenliga regler och strategier mot diskriminering.

3.14 EU-anslutningsprocessen och utsikterna till EU-medlemskap har stimulerat utvecklingen av hållbara marknadsekonomier, höjt de sociala standarderna och skapat stabila demokratiska institutioner i Europa.

3.15 EU-medborgarna har rätt till skydd från de andra EU-ländernas diplomatiska eller konsulära myndigheter om de befinner sig i ett land utanför EU där deras egen nationalstat inte har någon representation. Denna rättighet är förankrad i artikel 46 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Det finns endast tre länder där samtliga medlemsstater har en diplomatisk representation, nämligen Förenta staterna, Kina och Ryssland. I nödsituationer måste EU:s medlemsstater hjälpa EU-medborgare vid evakuering som om de vore egna medborgare. Skyddet omfattar även vardagssituationer, såsom stöld av pass, en allvarlig olycka eller sjukdom.

3.16 Utbildning har ett starkt stöd inom Europeiska unionen. Det världsberömda utbytesprogrammet Erasmus+ ger studerande och akademiker möjlighet att öka sina kunskaper och anställningsmöjligheter genom att uppleva det akademiska livet i ett annat land, och över 3 miljoner människor har utnyttjat det sedan 2014. Dessutom har utbytet av idéer och kultur fört människor samman och bidragit till att forma den europeiska identiteten.

4. Europeiska värden och grundläggande rättigheter

4.1 EESK anser att varje reform av fördragen måste införliva texten i stadgan om de grundläggande rättigheterna och att ingen medlemsstat ska kunna avstå från att verkställa den, i syfte att på bästa sätt skydda våra medborgares intressen. För närvarande hänvisar Lissabonfördraget till stadgan som ett fristående dokument, och Förenade kungariket och Polen har valt att undantas från det.

4.2 Trots att EU står inför många utmaningar och att gemensamma beslut alltid krävs är de värden som EU grundats på, och som fastställs i fördragen, inte förhandlingsbara och måste vara utgångspunkten för varje nytt EU-upplägg: respekt för mänsklig värdighet och mänskliga rättigheter, demokrati, frihet, jämlikhet, maktodelning och rättsstatsprincipen.

4.3 Likabehandling och lika regler för EU:s medborgare får aldrig vara förhandlingsbart, och EU har gjort väsentliga och onödiga kompromisser i detta avseende, t.ex. visum för Förenta staterna för enbart vissa medlemsstater, dubbla normer för livsmedelskvalitet etc. EU måste sträva efter att skydda alla sina medborgares intressen i samma utsträckning, oavsett deras nationalitet.

4.4 EESK anser att agerande på EU-nivå inte innebär att man måste avsäga sig nationella intressen, och inte heller att europeiska och nationella intressen är oförenliga – det innebär helt enkelt att vissa saker kan göras bättre tillsammans. Oavsett vilken riktning unionen tar så måste den inbegripa viktiga reformer och tydliga regler för styrningen av unionen för att hantera befintliga politiska spänningar och växande mångfald. Det är den europeiska metoden som säkerställer frihet och suveränitet i en globaliserad värld. Medborgarna drar nytta av EU-medlemskapet eftersom det ger dem ett rättsligt utrymme för möjligheter och samma regler för alla, samtidigt som det strikt förbjuder varje form av diskriminering på grund av nationalitet.

4.5 Den svåra situationen för tusentals migranter som flyr från konflikter och fattigdom genom att sätta sina liv på spel för att korsa Medelhavet har varit chockerande. De politiska sidoeffekterna har skapat det felaktiga intrycket att EU inte kan hantera sådana kriser. EESK välkomnar kommissionens plan för en balanserad, övergripande och gemensam migrationspolitik som kommer att hjälpa EU att ta tillvara de möjligheter som migrationen skapar och samtidigt ta itu med utmaningarna. Kommittén stöder särskilt kommissionens nya politik att behålla Europa som en attraktiv destination för migranter i en tid av demografisk tillbakagång samt minska incitamenten för irreguljär migration. Detta innebär också en kraftfull politik för mottagande och integration.

4.6 EU:s största utmaning är att fortsätta vara en union som försvarar, skyddar och sätter medborgarna i centrum. EU måste därför erbjuda lösningar i de frågor som människor verkligen oroar sig över: "Kommittén är fortsatt övertygad om att en ljus framtid är möjlig och att ett starkare EU kan bidra till att bättre forma globaliseringen och digitaliseringen för att ge alla medborgare goda framtidsutsikter"⁽⁴⁾.

4.7 Grundarna av det europeiska projektet har erkänt att det är en lång väg kvar innan unionen har uppnått legitimitetsnivåer liknande dem i medlemsstaternas etablerade demokratier. Vi har kommit långt, men varje nytt fördrag måste säkerställa mer insyn och demokratisk kontroll för att på bästa sätt ge unionen legitimitet i allmänhetens ögon. Vi måste vidare se till att medlemsstaterna i större utsträckning följer EU:s lagstiftning.

5. Hållbar ekonomisk utveckling

5.1 Europa har världens största gemensamma marknad och världens näst mest använda valuta. Det är den största handelsmakten, som står för 16,5 % av världens import och export ⁽⁵⁾, och är den största givaren av utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd. EU ligger i framkant när det gäller innovation, delvis tack vare Horisont 2020, som är världens största multinationella forskningsprogram. Konkurrensen med USA och Asien verkar dock vara intensivare än någonsin. En sak är tydlig: Ingen medlemsstat kan spela en framträdande roll på världssarenan ensam.

5.2 Euron är nästan 20 år gammal och kan inte nå sin fulla potential förrän alla medlemsstaterna har infört den och den ekonomiska och monetära unionen har fullbordats. Detta skulle innebära tydliga regler som godtas av och är tillämpliga på alla, en uppgradering av den europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) för att ge den en mer betydande roll, såsom den som IMF har internationellt, samt politisk ansvarsskyldighet och stärkta finanspolitiska råd ⁽⁶⁾. Att införa euron bör vara en prioritering vid uppbyggnaden av EU.

5.3 EESK har tidigare hävdade att EU reagerade långsamt på den finansiella krisen och att det krävs reformer av den ekonomiska och monetära unionen ⁽⁷⁾. Sedan dess har det funnits ett ständigt engagemang för reformer och för att slutföra bankunionen och kapitalmarknadsunionen. Precis som tidigare ⁽⁸⁾ välkomnar EESK ytterligare marknadskonsolidering, men varnar för skapandet av positioner som koncentrerar för mycket beslutsbefogenheter hos ett litet antal personer. En fullbordad ekonomisk och monetär union bör leda till en ny epok med en enda valuta för företag och medborgare i EU, avsevärt minska transaktionskostnaderna och eliminera växelkursriskerna, förbättra pristransparenser i handeln och samtidigt minska investeringsriskerna.

5.4 I en värld i ständig förändring måste EU rikta in sig på områden som forskning och utveckling, utbud av färdigheter och infrastruktur för att öka sina konkurrensfördelar. Europa måste ta itu med den utmaning som en krympande och åldrande befolkning innebär, eftersom detta påverkar utbudet av arbetskraft. För att EU ska kunna förbli konkurrenskraftigt måste det åtgärda bristen på arbetskraft och bristen på färdigheter. Europa behöver en väl förvaltnad migrationspolitik och ett långsiktigt perspektiv för att förbereda arbetskraften inför framtida utmaningar och samtidigt hjälpa företagen att växa och utvecklas. Migrationspolitiken måste dock åtföljas av en kraftfull politik så att sociala och samhällsliga svårigheter undviks.

5.5 EESK har även i flera yttranden efterlyst mer investeringar i infrastruktur och offentliga tjänster, dvs. projekt som skulle föra med sig tillväxt och välbefinnande för medborgarna. EESK har även uttryckt stöd för en "gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB) och [för] beskattning av finansiella transaktioner, bränslen och koldioxidutsläpp. Om sådana skatter tas ut på europeisk nivå, skulle de göra det möjligt att införa en transnationell skattebas och bekämpa globala effekter på miljön"⁽⁹⁾. Detta skulle minska skatteflykten och skapa enhetlighet i finanspolitiken. EESK har också noterat att "EU har en till synes stark ställning vad gäller växande innovativa högteknologiska företag, men när dessa företag är i behov av ordentliga investeringar går de ofta i konkurs"⁽¹⁰⁾.

⁽⁴⁾ EUT C 81, 2.3.2018, s. 145.

⁽⁵⁾ Politikområden – Handel.

⁽⁶⁾ Independent fiscal institutions.

⁽⁷⁾ EUT C 227, 28.6.2018, s. 1.

⁽⁸⁾ EUT C 262, 25.7.2018, s. 28.

⁽⁹⁾ EUT C 81, 2.3.2018, s. 131.

⁽¹⁰⁾ EUT C 440, 6.12.2018, s. 79.

5.6 EU har slutit omfattande handelsavtal som syftar till att öka utbytet av varor och tjänster och samtidigt skydda och förbättra arbetstagarnas rättigheter och ta hänsyn till miljöutmaningar. Under de senaste åren har dock protektionistiska strömningar växt fram, och det finns en överhängande risk för handelskrig. EU måste fortsätta att främja fri, rättvis och hållbar handel i ett multilateralt system och handelsavtal som respekterar sociala rättigheter, konsumenträttigheter och miljömässiga rättigheter, samtidigt som de hjälper företagen att växa och utvecklas. Protektionism gynnar inte medborgarna. Världshandelsorganisationen kommer att ha en viktig roll att spela, och det är viktigt att EU spelar sin roll i reformen av den ⁽¹¹⁾. Att stänga gränser och blockera handel kan inte under några omständigheter vara vägen framåt.

5.7 I en värld som påverkas av klimatförändringarna har EESK upprepade gånger lagt fram rekommendationer för att förbättra skyddet av den biologiska mångfalden och de viktiga resurser som krävs för vår existens. EESK påpekar att det är lika viktigt att skydda den biologiska mångfalden som att förhindra klimatförändringarna. EESK efterlyser större politisk vilja och rättslig konsekvens på detta område, och rekommenderar därför att alla nödvändiga resurser snabbt görs tillgängliga.

5.8 För EESK måste en klimatpolitik bygga på en rättvis omställning, som kräver åtgärder för att mildra effekterna av klimatförändringarna och även kompensera skador och förluster. Modellen för en cirkulär ekonomi bör främjas så mycket som möjligt och regelverket för den förbättras. Korta leveranskedjor, särskilt inom livsmedelssektorn, måste främjas och översynen av rörlighetsstrategierna måste slutföras så att dessa blir mer effektiva och hållbara. Som ett led i klimatkonferensen i Paris 2015 har EU åtagit sig att uppnå mål för att minska den globala uppvärmningen. EU har redan gjort betydande framsteg och kan förstärka de kollektiva insatserna för att uppfylla de åtaganden som gjordes vid klimatkonferensen och hantera aktuella behov. EESK har dock noterat att student- och ungdomsrörelser i flera medlemsstater efterlyser fler åtgärder för att skydda miljön.

6. Sociala framsteg och utbildning

6.1 "Jämfört med omvärlden är de europeiska samhällena rika och välmående. De har världens starkaste sociala skydd och ligger högt i fråga om välbefinnande, mänsklig utveckling och livskvalitet"⁽¹²⁾. Det finns dock en tilltagande ojämlikhet och enorma klyftor i den sociala sammanhållningen i unionen, och vi måste sträva efter att minska skillnaderna mellan medlemsstaterna. En uppåtgående konvergens i levnads- och arbetsvillkoren som grundar sig på hållbar tillväxt kommer att leda till förbättrade sociala villkor och minskade klyftor och bör vara det grundläggande målet för Europas framtid.

6.2 En viktig drivkraft för sociala framsteg måste vara den europeiska pelaren för sociala rättigheter, ett initiativ som får starkt stöd av EESK, inom ramen för en heltäckande och övergripande strategi för att genomföra Agenda 2030 för hållbar utveckling. I syfte att säkra en gynnsam framtid för våra medborgare bekräftar EESK på nytt sitt starka engagemang för alla insatser som kommer att skapa "en 'rättvis och verkligt alleuropeisk arbetsmarknad', uppnå ett Europa med AAA som social kreditvärdering och fungera som vägvisare för förnyad konvergens"⁽¹³⁾. Genomförandet på den nationella nivån måste påskyndas och åtföljas av medvetenhet om att sund ekonomisk tillväxt måste uppnås tillsammans med en stabil social dimension. Alla relevanta organisationer i det civila samhället kommer att ha en viktig roll att spela tillsammans med EU och medlemsstaterna. EESK anser att det är viktigt för EU-medborgarnas välbefinnande att EU fortsätter att övervaka de framsteg som görs i genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter inom ramen för den europeiska planeringsterminen, med fullt deltagande av arbetsmarknadens parter och andra organisationer i det civila samhället.

6.3 Vidare bekräftar EESK på nytt att "EU fullt ut [bör] utnyttja erfarenheterna och kapaciteten hos arbetsmarknadsparterna och andra civilsamhällesorganisationer som verkar på lokal, nationell och europeisk nivå genom att involvera dem, samt användarna av tjänsten i enlighet med deras olika roller, i programplaneringen, genomförandet, övervakningen och utvärderingen av EU:s finansiering. Arbetsmarknadens parter och de andra organisationerna i det civila samhället är viktiga aktörer i det europeiska demokratiska projektet"⁽¹⁴⁾. EU bör främja kollektiva avtalsförhandlingar och respektera arbetsmarknadsparternas självständighet.

6.4 Digitalisering, automatisering, artificiell intelligens etc. kräver snabba och hållbara åtgärder. Utöver det brådskande och enorma behovet av investeringar i utbildning av god kvalitet samt forskning och utveckling, där EU ligger efter jämfört med andra ekonomiska stormakter i fråga om utgifter i procent av BNP ⁽¹⁵⁾, behöver EU:s ekonomi en arbetskraft utrustad med de färdigheter som krävs för att anta utmaningarna i en föränderlig konkurrensmiljö. Detta innebär att det finns ett gemensamt intresse och ansvar för arbetsgivare och arbetstagare att bidra till utbildning, omskolning, kompetensutveckling och livslångt lärande för unga människor och vuxna, vilket leder till framgångsrika företag och en arbetskraft med lämplig kompetens, tillsammans med EU, medlemsstaterna, arbetsmarknadens partner och andra berörda organisationer från det civila samhället. Att göra EU:s ekonomi mer digital bör uppnås inom en rättvis övergångsram för tekniska förändringar, där man säkerställer att detta bidrar till bättre levnads- och arbetsvillkor, bland annat skapandet av högkvalitativa arbetstillfällen och mer jämlika samhällen.

⁽¹¹⁾ EUT C 159, 10.5.2019, s. 15.

⁽¹²⁾ Diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension.

⁽¹³⁾ EUT C 125, 21.4.2017, s. 10.

⁽¹⁴⁾ EUT C 62, 15.2.2019, s. 165.

⁽¹⁵⁾ OECD data, gross domestic spending on R&D.

6.5 På grundval av principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter är det viktigt att åtgärder vidtas för att ta itu med de framtida utmaningar som uppstår på arbetsmarknaden. Samtidigt som man anammar de möjligheter som uppstår genom tekniska framsteg bör man därför ta itu med utmaningarna i samband med industriell omvandling och förändringar på arbetsmarknaden. Om man inte tar itu med dessa utmaningar kommer det att finnas ett stort motstånd mot förändringar och en stor andel av befolkningen kommer inte att dra nytta av utvecklingen av ny teknik.

6.6 EESK har redan begärt att tilltagande klyftor, fattigdom och social utestängning ska bekämpas på alla nivåer och av alla berörda parter. Med tanke på detta anser EESK att det krävs ytterligare insatser för att fastställa gemensamma principer, normer, politiska åtgärder och strategier på lämpliga nivåer för att förbättra lönekonvergensen och fastställa eller höja minimilöner till lämpliga nivåer med full respekt för arbetsmarknadsparternas självständighet. Det är dessutom viktigt att säkerställa att alla medborgare omfattas av en minimiinkomst. Kommittén betonar att medel som avsatts för social sammanhållning och sociala investeringar bör ökas för att bemöta framtida utmaningar ⁽¹⁶⁾.

6.7 EESK anser att alla EU-medborgare bör ges lika möjligheter och behandlas lika på arbetsmarknaden. Samtidigt som rättvis rörlighet uppmuntras bör medborgarna också ha tillgång till arbetstillfällen av god kvalitet och en rimlig levnadsstandard där de bor för att undvika kompetensflykt och social dumpning.

6.8 EU:s framtid är beroende av aktiva program som skulle underlätta utbildning för unga och deras deltagande på arbetsmarknaden. Program som Erasmus+ och dess föregångare Erasmus har haft en enorm inverkan på framväxten av en europeisk identitet, och har samtidigt utrustat unga med kunskap, färdigheter och kompetenser. Kommissionens avsikt att dubbla programmet finansiering är ett klart steg i rätt riktning, men EESK efterlyste i oktober 2018 ⁽¹⁷⁾ ytterligare medel. Denna typ av program måste fortsätta och utvidgas till de unga människor som annars skulle ha svårt att få tillgång till utbildning av hög kvalitet och tvärkulturella erfarenheter på grund av ekonomiska problem.

6.9 Såsom kommittén har angett i tidigare yttranden anser den att "strategin bör ha en starkare koppling till befintliga EU-program, t.ex. Erasmus+, ungdomsgarantin och europeiska solidaritetskåren" och "att den även bör främja ett bredare medborgardeltagande som omfattar valdeltagande, frivilligarbete, ungdomsledda icke-statliga organisationer, demokrati på arbetsplatsen och social dialog"⁽¹⁸⁾. Det är av största vikt att öka medvetenheten om dessa program och samtidigt alltid framhålla att de utgör en direkt fördel av EU-medlemskapet.

6.10 EESK framhåller vikten av subsidiaritet och regional styrning för att genomföra sammanhållningspolitik. Med tanke på de stora klyftor som finns mellan olika regioner, och t.o.m. inom enskilda medlemsstater, när det gäller välfärd och utveckling, är det av stor vikt att politiken genomförs av dem som bäst förstår de centrala problemen och därför är bäst utrustade för att agera. EU-institutionerna måste fortsätta att tillhandahålla skydd mot alla sorters diskriminering, rasism, främlingsfientlighet och antisemitism.

6.11 Den europeiska sociala modellen är världsunik och är fortfarande en av de viktigaste fördelarna för europeiska medborgare. EU måste tillsammans med medlemsstaterna bygga vidare på en politik som skyddar, försvarar och främjar den och som ytterligare underlättar ekonomiska framsteg och social sammanhållning, med tanke på att de grundläggande rättigheterna måste gå hand i hand med de sociala rättigheterna.

7. Säkerhet och försvar

7.1 Europa är anmärkningsvärt fritt och stabilt, i en värld full av konflikter och splittring. Av de 25 mest fredliga länderna är 15 medlemmar i EU. Terroristattacker, oreglerade och instabila områden kring Medelhavet och Afrika söder om Sahara samt återuppstående fientliga makter i öst har dock visat att vi måste vidta kraftfulla åtgärder för att bevara vår fred och säkerhet.

7.2 De interna och externa säkerhetsutmaningarna har ökat väsentligt men de betraktas på olika sätt av medlemsstaterna, som inte har samma uppfattning om externa hot, och som avsätter olika ekonomiska resurser till säkerhet och försvar och har olika åsikter om användningen av militär makt. Eftersom många av de hot vi står inför har transnationella egenskaper anser EESK att medlemsstaterna och EU måste agera i så nära samarbete som möjligt och röra sig mot gemensamma och samordnade åtgärder för att visa för våra allierade att vi kan tillhandahålla säkerhet i praktiken.

⁽¹⁶⁾ EUT C 81, 2.3.2018, s. 145.

⁽¹⁷⁾ EUT C 62, 15.2.2019, s. 194.

⁽¹⁸⁾ EUT C 62, 15.2.2019, s. 142.

7.3 En samordnad försvarsinsats ger inte bara våra medlemsstater trovärdig hård makt, utan bidrar också till att skapa arbetstillfällen inom högteknologiska sektorer och främjar innovation och teknisk utveckling. EESK uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna och Europeiska kommissionen att stödja gemensamma insatser på detta område, men erkänner samtidigt de åtgärder som redan har vidtagits ⁽¹⁹⁾.

7.4 It-angrepp beräknas kosta världsekonomin 400 miljarder euro varje år ⁽²⁰⁾ och utgör ett verkligt hot mot medborgarnas personliga integritet och säkerhet. EESK anser att EU bör sträva efter att stärka kampen mot it-spionage, it-terrorism och alla andra former av it-brottslighet som riktar sig mot såväl europeiska medborgare som företag.

8. Kommunikation med medborgarna

8.1 Europeiska medborgare tar ofta de positiva effekterna av EU för givna eller associerar dem med nationella regeringar, samtidigt som många problem skylls på EU:s byråkrati och att EU lägger sig i alltför mycket. Detta beror främst på bristfällig kommunikation och att man har tappat kontakten med vanliga medborgare. EU och medlemsstaterna bör därför göra mycket större ansträngningar för att bättre kommunicera om europeisk politik och europeiska mål.

8.2 EU måste avsätta mer medel till kommunikation och använda alla tillgängliga kanaler: inte enbart genom medlemsstaterna, utan även genom arbetsmarknadens parter och andra representativa organ i det organiserade civila samhället. EU måste fokusera mer på att göra både ledare och medborgare förvissade om EU:s roll när det handlar om att säkerställa fred, stabilitet, ekonomisk och social utveckling och använda EU:s samtliga officiella språk för att nå ut med budskapet.

8.3 År 2012 påpekade EESK att det är "mycket viktigt att fullt ut tillämpa artikel 11 för att stärka EU:s demokratiska legitimitet bland medborgarna. Slutligen kan endast ökad insyn, större egenansvar och ett ökat deltagande från medborgarnas och det organiserade civila samhällets sida i både medlemsstaterna och EU göra det möjligt för EU att undvika extremism, försvara sina demokratiska värderingar och skapa en "ödesgemenskap"⁽²¹⁾.

8.4 Om EU vill komma närmre sina medborgare måste unionen lyssna på och förstå vad medborgarna verkligen vill och försöka uppnå resultat som överensstämmer med det – om unionen misslyckas med detta kommer den att misslyckas som helhet. Människor vill ha skydd, rättvisa regler för arbetstagare och företag, hälsosamma levnads- och arbetsvillkor och tydliga åtgärder som svar på externa utmaningar. För att uppnå detta måste EU fortsatt vara en katalysator för ekonomisk och social utveckling och demokratisk stabilitet och säkerställa att alla är medvetna om dess engagemang.

8.5 Felaktig information, desinformation och skadlig information används i allt högre grad av många aktörer, däribland stater, lobbygrupper, medier och privatpersoner. Strategierna är gamla, men de sociala mediernas utveckling och de möjligheter som dessa skapar har gjort det möjligt att nå ut till en bred publik. Det bästa sättet att motverka falska nyheter är att lägga fram fakta och bidra till att utveckla människors kritiska förmåga. Äsikts- och yttrandefriheten måste dock alltid respekteras, precis som kampen mot lögn inte får överges.

8.6 Kommunikations- och samarbetsplattformar bör främjas och inbegripa alla medlemsstater. Det som fungerar i en medlemsstat kan också fungera i en annan, och det som en medlemsstat har undersökt kan användas eller förbättras av en annan.

Bryssel den 20 mars 2019.

Luca JAHIER

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽¹⁹⁾ EUT C 129, 11.4.2018, s. 58.

⁽²⁰⁾ Cybersäkerhetsreform i Europa.

⁽²¹⁾ EUT C 11, 15.1.2013, s. 8.

BILAGA

Följande ändringsförslag avlogs under debatten, men fick minst en fjärdedel av rösterna:

Ändringsförslag 12**Punkt 5.5**

Ändra enligt följande:

5.5 5.5 EESK har även i flera yttranden efterlyst mer investeringar i infrastruktur och offentliga tjänster, dvs. projekt som skulle föra med sig tillväxt och välbefinnande för medborgarna. EESK har även uttryckt stöd för att omfattande åtgärder ska vidtas för att förhindra urholkning av skattebasen och överföring av vinster (BEPS) av multinationella företag, inklusive införandet av en "gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB) och för bekämpning av momsbedrägerier genom närmare samarbete mellan medlemsstaterna på daglig basis för beskattning av finansiella transaktioner, bränslen och koldioxidutsläpp. Om sådana skatter tas ut på europeisk nivå, skulle de göra det möjligt att införa en transnationell skattebas och bekämpa globala effekter på miljön" (1). Detta skulle minska skatteflykten och skapa enhetlighet i finanspolitiken. EESK har också noterat att "EU har en till synes stark ställning vad gäller växande innovativa högteknologiska företag, men när dessa företag är i behov av ordentliga investeringar går de ofta i konkurs" (2).

Motivering

För att undvika missförstånd bör man begränsa sig till ett allmänt uttalande. Varken beskattning av multinationella företag som en källa till egna medel eller en gemensam europeisk skattebas för bränslen och koldioxidutsläpp och beskattningen av dessa har diskuterats av kommittén. Skatten på finansiella transaktioner skulle minska arbetstagarnas pensioner och rådets i åratal pågående arbete om fördjupat samarbete har helt avstannat. Anmärkningar liknande dem i detta ändringsförslag gjordes även till yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Diskussionsunderlag om framtiden för EU:s finanser"(COM(2017) 358 final) (3).

Detta ändringsförslag avlogs med 76 röster för, 98 röster emot och 16 nedlagda röster.

Ändringsförslag 11**Punkt 5.6**

Lägg till enligt följande:

5.6 EU har slutit omfattande handelsavtal, t.ex. det med Japan, som syftar till att öka utbytet av varor och tjänster och samtidigt skydda och förbättra arbetstagarnas rättigheter och ta hänsyn till miljöutmaningar. Under de senaste åren har dock protektionistiska strömningar växt fram, och det finns en överhängande risk för handelskrig. EU måste fortsätta att främja fri, rättvis och hållbar handel i ett multilateralt system och handelsavtal som respekterar sociala rättigheter, konsumenträttigheter och miljömässiga rättigheter, samtidigt som de hjälper företagen att växa och utvecklas. Protektionism gynnar inte medborgarna. Världshandelsorganisationen kommer att ha en viktig roll att spela, och det är viktigt att EESK spelar sin roll i reformen av den (4). Att stänga gränser och blockera handel kan inte under några omständigheter vara vägen framåt.

Motivering

För att förbättra läsbarheten genom att ge ett konkret exempel på EU:s frihandelsavtal – hänvisning till avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan EU och Japan.

(1) EUT C 81, 2.3.2018, s. 131

(2) EUT C 440, 6.12.2018, s. 79.

(3) EUT C 81, 2.3.2018, s. 131.

(4) EUT C 159, 10.5.2019, s. 15.

Som vi vet trädde avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan EU och Japan i kraft den 1 februari 2019 och är det största handelsavtal som ingåtts av båda sidor.

Det omfattar 640 miljoner människor i EU och Japan, nästan en tredjedel av världens BNP och 37 % av världshandeln.

74 000 EU-företag exporterar till Japan och 600 000 arbetstillfällen är knutna till EU:s export till Japan. Det är också bra för konsumenterna eftersom det kommer att finnas fler valmöjligheter till lägre pris. Dessutom sänder det en tydlig signal om att två av världens största ekonomier kraftfullt stöder en fri, rättvis och regelbaserad handel.

Detta ändringsförslag avsågs med 73 röster för, 111 röster emot och 11 nedlagda röster.
